

ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΕΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ (στα κείμενα της Γ' Λυκείου)

Α' ΚΛΙΣΗ

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ (singularia tantum)

concordia-ae	(=ομόνοια)
pecunia-ae	(=χρήματα)
amicitia -ae	(=φιλία)
fiducia-ae	(=εμπιστοσύνη, αυτοπεποίθηση)
prudencia-ae	(=φρόνηση)
benevolentia-ae	(=ευμένεια, καλή θέληση)
luxuria -ae	(=τρυφή)
senectia-ae	(=γηρατειά)

ΜΟΝΟ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ (pluralia tantum)

divitiae-arum	(=πλούτη)
tenebrae-arum	(=σκοτάδι, αφάνεια)

ΕΤΕΡΟΣΗΜΑ (διαφορετική σημασία στον ενικό και πληθυντικό)

audacia-ae	(= θράσος)	audaciae-arum	(= τολμηρές πράξεις)
avaritia-ae	(= πλεονεξία, απληστία)	avaritiae-arum	(= τα είδη της φιλαργυρίας)
fortuna-ae	(= τύχη)	fortunae-arum	(= αγαθά, περιουσία)
fuga-ae	(= φυγή)	fugae-arum	(= εξορία)
littera-ae	(= γράμμα αλφαβήτου)	litterae-arum	(= επιστολή, λογοτ., γράμμ. αλφαβήτου)
opera-ae	(= εργασία, κόπος)	operae-arum	(= εργάτες)
coria-ae	(= αφθονία)	coriae-arum	(= στρατιωτικές δυνάμεις)
res publica	(= πολιτεία)	res publicae	(= τα δημόσια πράγματα)

ΕΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

luxuria-ae	(=τρυφή, πολυτέλεια)	και κατά την ε' κλίση →	luxuries-ei
------------	----------------------	-------------------------	-------------

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΣΗ

filia-ae (=η κόρη)	→	(δοτική & αφαιρετική πληθυντικού filii & filibus)
--------------------	---	---

Β' ΚΛΙΣΗ

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ (singularia tantum)

oleum-i	(=λάδι)
aurum-i	(=χρυσάφι)

ΜΟΝΟ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ (pluralia tantum)

arma-orum	(= όπλα)
domestici-orum	(= δούλοι)
liberi-orum	(= παιδιά)
cani-orum	(= άσπρες τρίχες)

ΕΤΕΡΟΣΗΜΑ

auxilium-ii/i	(= βοήθεια)	auxilia-orum	(= επικουρικό στράτευμα)
castrum-i	(= φρούριο)	castra-orum	(= το στρατόπεδο)
murus-i	(= τοίχος, τείχος)	muri-orum	(= τείχη)
stipendium-ii/i	(= μισθός)	stipendia-orum	(= στρατιωτική θητεία)
locus-i	(=τόπος)	loca-orum	(=τόποι) (και loci-orum= χωρία βιβλίου)

ΕΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

ficus-i (= σύκο, συκιά) και κατά την δ' κλίση ficus-us (βάζουμε δεύτερους τύπους (με βάση τη δ' κλίση) όπου το fructus-us έχει κατάληξη -us και -u)

ΕΤΕΡΟΓΕΝΗ

locus-i (= τόπος) → loca, -orum (=τόποι) και loci, -orum (=χωρία του βιβλίου)

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΣΗ

α. τα υπερδισύλλαβα ουσιαστικά σε -ius έχουν στη γενική ενικού δύο τύπους **-ii / i**
π.χ. Ovidius-ii/i
filius-ii/i (=γιος)

εξαιρέση:

socius-ii
sestertius-ii (γεν. πληθ. sestertiorum και sestertium)

β. τα υπερδισύλλαβα κύρια ονόματα σε -ius και το filius έχουν κλητική ενικού σε -i (αντί -ie)
π.χ. Ovidi, fili

γ. η κλίση του deus (=θεός)

Γ' ΚΛΙΣΗ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΑ

adulescens-entis	(=νεαρός -ή)
dux-ducis	(=αρχηγός, στρατηγός)
ex(s)ul-ulis	(=εξόριστος)
homo-inis	(=άνθρωπος)
hostis-is	(=εχθρός)
coniū(n)x-ugis	(=ο και η σύζυγος)

ΟΥΔΕΤΕΡΑ (όλα τα ουδέτερα της γ' κλίσης)

moenia-lum	(= τείχη)	nomen,-inis	(= όνομα)
agmen-inis	(= άγημα, στρατός)	numen-inis	(= η βούληση της θεότητας)
corpus-oris	(= σώμα)	dedecus-oris	(= ντροπή)
omen-inis	(= οιωνός)	discrimen-inis	(= κίνδυνος)
pectus-oris	(= στήθος, καρδιά)	pondus-eris	(= βάρος)
flumen-inis	(= ποτάμι)	funus-eris	(= κηδεία)
scelus-eris	(= έγκλημα, ελεεινή πράξη)	genus-eris	(= γένος, καταγωγή)
tempus, -oris	(= χρόνος)	ius-iuris	(= το δίκαιο)
vulnus-eris	(= τραύμα)	lumen-inis	(= φως)

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ (singularia tantum)

antiquitas-atis	(= αρχαιότητα)
pietas-atis	(= ευσέβεια)
vetustas-atis	(= αρχαιότητα)
frugalitas-atis	(= ολιγάρκεια)
posteritas-atis	(= το μέλλον)
salus-utis	(= υγεία, σωτηρία)

ΜΟΝΟ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ (pluralia tantum)

fores-ium	(σπάνια foris, -is)
moenia-ium	(= τείχη)
opes-um	(=στρατιωτικές δυνάμεις) (στον ενικό απαντούν οι τύποι: (ops), opis, —, opem, —, ope)
penates-ium	(=οι θεοί του σπιτιού)

ΕΤΕΡΟΣΗΜΑ

caritas, -atis	(= αγάπη, στοργή)	caritates-um	(= εκφράσεις στοργής)
finis-is	(= τέλος)	fines-ium	(= σύνορα, κράτος, χώρα)
mos-moris	(= συνήθεια, έθιμο)	mores-um	(= ήθη, θεσμοί)
pars-partis	(= μέρος)	partes-ium	(= πολιτική παράταξη)
pater-patris	(= πατέρας)	patres-um	(= Συγκλητικοί)
virtus-utis	(= ανδρεία)	virtutes-(i)um	(= οι αρετές)

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

vis, -, -, vim, -, vi   vires, virium, viribus, vires, vires, viribus

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΣΗ

α. γενική πληθυντικού σε -um και σε -ium:

aetas-atis	(= ηλικία)
civitas-atis	(= πολιτεία)
utilitas-atis	(= συμφέρον)
virtus, -utis	(= ανδρεία, αρετή)
mensis-is	(= μήνας)

β. αφαιρετική ενικού σε -e και σε -i:

avis-is	(= πουλί)
unguis-is	(= νύχι)
navis-is	(= πλοίο)

γ. αιτιατική ενικού σε -im και αφαιρετική ενικού σε -i:

turris-is	(= πύργος)
vis	(= δύναμη - ελλειπτικό)

δ. γενική πληθυντικού σε -um αντίθετα προς τον κανόνα:

pater-patris	(= πατέρας)
mater-tris	(= μητέρα)
sedes-is	(= θέση)
senex-nis	(= γέρος)

Δ' ΚΛΙΣΗ

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ (singularia tantum)

senatus-us (= Σύγκλητος)
conspectus-us (= θέα)

ΕΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

ficus-i (= σύκο, συκιά) και κατά την δ' κλίση ficus-us (σχηματίζει από τη δ' κλίση τις πτώσεις σε -us και -u).

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

iniussus-us (= παρά τη διαταγή κάποιου) εύχρηστο μόνο στην αφαιρετική ενικού (iniussu)

ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΣΗ

Το **domus** σχηματίζει γενική ενικού (**domi**= επιρρηματική χρήση μόνο) αφαιρετική ενικού **domo**, γενική πληθυντικού **domuum** και **domorum** και αιτιατική πληθυντικού **domos**.

Ε' ΚΛΙΣΗ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ (το μοναδικό αρσενικό)

dies, -ei (= ημέρα)

ΘΗΛΥΚΑ

acies-ei (= παραταγμένος στρατός, μάχη)
res-rei (= πράγμα)
fides-ei (= πίστη, εμπιστοσύνη)
spes-ei (= ελπίδα)

ΜΟΝΟ ΕΝΙΚΟΣ (singularia tantum)

fides-ei (= πίστη, εμπιστοσύνη)